

คุณภาพแบบประเมินความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี : ฉบับภาษาไทย

ทิวาวรรณ เทพา PhD* สมจิตร์ เมืองพิล ปร.ด.**
เอมอร บุตรอุดม PhD*** สมสกุล นีละสมิต PhD ****

(วันรับบทความ: 15 ตุลาคม พ.ศ.2564/ วันแก้ไขบทความ: 15 ธันวาคม พ.ศ.2564 / วันตอบรับบทความ: 17 ธันวาคม พ.ศ.2564)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี ฉบับภาษาไทย โดยแปลจากแบบประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี ฉบับภาษาอังกฤษของ Bich ซึ่งมี 3 ชุด สำหรับการวัดความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การวิจัยมี 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมิน และ ขั้นตอนการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยใช้กระบวนการแปลแบบย้อนกลับ เพื่อนำมาทดสอบความเที่ยงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้ภาษาไทยภาษาเดียว และเป็นสามีของหญิงหลังคลอดที่โรงพยาบาล ศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลขอนแก่น จำนวน 30 คน ระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม 2563 ผลการศึกษา พบว่า แบบประเมินภาษาไทยทั้ง 3 ฉบับ มีเนื้อหาและความหมายเท่าเทียมกับแบบประเมินต้นฉบับภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย เท่ากับ 1-2 คะแนน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี ฉบับภาษาไทย เท่ากับ .815, .882 และ .939 ตามลำดับ ผลการศึกษาเสนอแนะว่า แบบประเมินฉบับแปลภาษาไทย นี้มีความเหมาะสมในการนำไปประเมินระดับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามีได้

คำสำคัญ: การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว สามี การแปลเครื่องมือวิจัย การพัฒนาแบบประเมิน

*อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

***อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก และผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น

****อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ประสานงาน

****ผู้ประสานการตีพิมพ์เผยแพร่ Email: somsne@kku.ac.th Tel: 095-6591615

The Quality of the Knowledge, Attitude, Behaviours Among Fathers Toward 6-month Exclusive Breastfeeding Questionnaires : Thai Version

Thiwawan Thepha PhD* Somjit Muangpin PhD ***

Aimon Butudom PhD *** Somsakhool Neelasmith PhD ****

(Received Date: October 15, 2021, Revised Date: December 15, 2021, Accepted Date: December 17, 2021)

Abstract

This study was a cross-sectional descriptive research, and aimed to develop and test the quality of the Thai version of knowledge, attitude, behaviour among fathers toward 6-month exclusive breastfeeding questionnaires. The English version of three questionnaires developed by Bich including three questionnaires: 1) the Father Breastfeeding Knowledge Questionnaire (FBKQ), 2) the Father Breastfeeding Attitude Questionnaire (FBAQ), and 3) the Father Involvement in Breastfeeding Questionnaires (FIBQ) were translated into Thai language. The developing step and testing the quality of questionnaires step were conducted. The backward translation process and reliability testing with monolingual fathers were conducted during September-October 2020. The monolingual fathers were 30 husbands who came to visit the his wife in postpartum units at Srinagarind hospital and Khon Kaen hospital. The results showed that the content and the semantic of the FBKQ, the FBAQ, and the FIBQ Thai version were obviously equivalent to original version. The average score of semantic equivalence was 1-2 points. The reliability was analyzed using Cronbach's alpha coefficient. Cronbach's alpha coefficient of the Thai versions of FBKQ, FBAQ, and FIBQ were .815, .882, and .939 respectively. The findings suggested that the Thai version of three questionnaires can be used to assess the levels of knowledge, attitude, and behaviour of father during 6-month breastfeeding period.

Keywords: exclusive breastfeeding, husband, instrument translation, instrument development

*Lecturer, Midwifery Department, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

**Assistant professor, Midwifery Department, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

***Nursing Instructor, Maternal and Child, Midwifery Department, Boromarajonani College of Nursing Khon Kaen

****Lecturer, Midwifery Department, Faculty of Nursing, Khon Kaen University, Corresponding Author

****Corresponding Author Email: somsne@kku.ac.th Tel: 095-6591615

บทนำ

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการลดความหิวโหย และเป็นการเพิ่มความเท่าเทียมของคนทุกกลุ่ม ภายในปี พ.ศ. 2568 องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ตั้งเป้าหมายอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนที่ร้อยละ 50 ของทารกที่คลอดทั้งหมด¹ อย่างไรก็ตามอัตรานี้ของทั่วโลกอยู่ระหว่างร้อยละ 24-31.6² ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 พบว่า อัตรานี้มีเพียงร้อยละ 14 ซึ่งห่างจากเป้าหมายขององค์การอนามัยโลกและประเทศไทยตั้งไว้⁴

ความสำเร็จของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ 1) ปัจจัยทางด้านมารดา ได้แก่ อายุของมารดา ระดับการศึกษา อาชีพ เศรษฐฐานะ ความมั่นใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สุขภาพของมารดา ระยะเวลาการลาคลอด ภาวะซึมเศร้าหลังคลอด ภาวะเครียด และการผ่าตัดคลอด 2) ปัจจัยทางด้านทารก เช่น สุขภาพของทารก การคลอดก่อนกำหนด และทารกน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 3) ปัจจัยทางด้านทีมสุขภาพ เช่น การให้บริการเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับนมแม่ โดยเฉพาะในระยะฝากครรภ์ การเข้าถึงบริการ ความรู้ทักษะเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของทีมสุขภาพ ทักษะของทีมสุขภาพ รวมถึงนโยบายในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และ 4) ปัจจัยทางด้านสังคม เช่น สามีสมาชิกของครอบครัว ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน และดูแลมารดา อีกทั้งยังพบว่าหากสามีมีระดับความรู้ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ดีทำให้ระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่วิชาขึ้น⁵ และรวมถึงนโยบายสาธารณะที่ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่^{6,7}

การสนับสนุนจากสามีมีความสัมพันธ์กับ ความรู้ ทักษะของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และระยะเวลาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวในทางบวก⁸ แต่ปัจจุบันการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มุ่งเน้นการส่งเสริมความรู้ และทักษะของมารดาหลังคลอด ส่วนการสนับสนุนให้สามีมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีน้อย⁷ ซึ่งอาจเกิดจากสังคมวัฒนธรรมที่กำหนดให้ภรรยาแสดงบทบาทในบ้าน ส่วนสามีมีบทบาทในการเป็นผู้หน้าที่ต้องออกไปทำงานหาเลี้ยงครอบครัวนอกบ้าน ทำให้มีเวลาอยู่บ้านน้อย⁹ ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีเวลาในการช่วยเหลือภรรยาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่น้อย หรือ ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของตนในการส่งเสริมการเลี้ยง

ลูกด้วยนมแม่ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า หากต้องการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวยาวนาน 6 เดือน ปัจจัยทางด้านสามีก็เป็นอีกปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน และ การทำความเข้าใจการรับรู้ของสามีต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ทั้ง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรม จะช่วยเป็นแนวทางสนับสนุนให้สามีมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดแบบจำลอง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรม (knowledge-attitude-practice; KAP) ของ Schwartz พบว่า ความรู้ ทักษะและพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อกันและกัน¹⁰ ในประเทศเวียดนามมีการศึกษาและวัดระดับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี โดยใช้เครื่องมือวิจัย 3 ชุด ได้แก่ 1) แบบประเมินความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือน (Father Breastfeeding Knowledge Questionnaire [FBKQ]) 2) แบบประเมินทัศนคติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือน (Father Breastfeeding Attitude Questionnaire [FBAQ]) 3) แบบประเมินการพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือน (Father Involvement in Breastfeeding Questionnaires [FBIQ]) เพื่อใช้ในกลุ่มสามีของภรรยาที่คลอดบุตรที่ประเทศเวียดนาม¹¹ ในประเทศไทยยังไม่พบเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวของสามี เพราะฉะนั้น การแปลเครื่องมือวิจัยที่พัฒนาขึ้นในต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือมาตรฐานที่สร้างจากวัฒนธรรมอื่นจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่สามารถทำได้เพราะจะช่วยลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมาก และเพื่อให้ประเทศไทยมีเครื่องมือวิจัยที่มีมาตรฐานและสามารถนำไปใช้ในการประเมินระดับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามีในบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทยได้ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจนำแบบประเมินดังกล่าวมาแปลเป็นภาษาไทยและตรวจสอบคุณภาพ สำหรับใช้ในกลุ่มสามีของภรรยาที่คลอดบุตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนาแบบประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี

2. ตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การแปลเครื่องมือวิจัยจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยฉบับแปลที่มีความหมายเหมือนต้นฉบับ โดยอาจจะมีการปรับแก้ ตัดแปลง การใช้คำวลี ให้มีความหมายเหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมประเทศไทย มีการตรวจสอบความเท่าเทียมกันในการแปล (Equivalence in translation) การนำไปทดลองใช้เครื่องมือวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) และรวมถึงการตรวจสอบความตรง (Validity) อีกด้วย¹² เพื่อให้ข้อมูลที่รวบรวมได้จากเครื่องมือฉบับภาษาไทยให้มีความน่าเชื่อถือ เพราะฉะนั้นการแปลเครื่องมือวิจัยจึงเป็นขั้นตอนที่นักวิจัยควรให้ความสำคัญ^{13,14} ส่วนการตรวจสอบความเท่าเทียมในการแปล (Equivalence in translation) มีหลากหลายชนิดเช่นกัน เช่น ความเท่าเทียมกันด้านความหมาย (Semantic equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านเทคนิค (Technical equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านเกณฑ์ (Criterion equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านโครงสร้างทฤษฎี (Conceptual equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านค่าหน่วยวัด (Calibration equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านไวยากรณ์ (Grammatical equivalence) เป็นต้น¹² บทความนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการแปลย้อนกลับและทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่พูดได้เฉพาะภาษาไทยเนื่องจากเป็นเทคนิคที่มีความเหมาะสม มีกระบวนการแปลอย่างเป็นระบบ และตรวจสอบความเท่าเทียมกันด้านความหมาย (Semantic equivalence) เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยฉบับภาษาไทยที่แปลได้ตรงความหมายกับต้นฉบับและสอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross-sectional descriptive) โดยมีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นการพัฒนาแบบประเมิน และขั้นการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมิน ดังนี้

ขั้นการพัฒนาแบบประเมิน แบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ของ Bich¹¹ ได้ถูกพัฒนาและใช้ใน

ประเทศเวียดนามและได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. 2557 เพื่อใช้ประเมินระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี ซึ่งมีรายละเอียดของแบบประเมิน ดังนี้

1. แบบประเมินความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี (FBKQ) มีข้อคำถาม 11 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนมารดา (ข้อที่ 1, 5, และ 9), ด้านประโยชน์การกินนมแม่ (ข้อที่ 3, 4, และ 6), ด้านความถี่ของการกินนมแม่ (ข้อที่ 8) และด้านระยะเวลาการกินนมแม่ (ข้อที่ 2, 7, 10, และ 11) ลักษณะคำตอบเป็นแบบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ โดยตอบ ใช่ ได้ 1 คะแนน ตอบ ไม่ใช่ ได้ 0 คะแนน มีค่าคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0-40 คะแนน โดยค่าความรู้คะแนนมาก หมายถึง มีความรู้มาก

2. แบบประเมินทัศนคติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี (FBAQ) มีข้อคำถาม 19 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราวัดค่า 5 ระดับ (Likert scale) คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน), ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน), ไม่แน่ใจ (3 คะแนน), เห็นด้วย (4 คะแนน), เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) มีค่าคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 19-95 คะแนน

3. แบบประเมินพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี (FBIQ) มีข้อคำถาม 30 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราวัดค่า 5 ระดับ (Likert scale) คือ ไม่เคย (1 คะแนน), นาน ๆ ครั้ง (2 คะแนน), เป็นครั้งคราว (3 คะแนน), บ่อยครั้ง (4 คะแนน), บ่อยมาก (5 คะแนน), คะแนนรวมที่เป็นไปได้ คืออยู่ระหว่าง 30-150 คะแนน¹¹

การแปลแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สันทัดที่ สำคัญได้รับการใช้กับสามีของมารดาหลังคลอดในประเทศเวียดนามที่มีบริบทคล้ายกับประเทศไทย เป็นภาษาไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการแปลย้อนกลับและทดสอบกับผู้ใช้ภาษาเดียว (Back-translation with monolingual test) เพื่อเป็นการตรวจสอบความหมายและได้ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทย ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เครื่องมือวิจัย ผ่านทางอีเมล และได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การแปลเครื่องมือวิจัยชุดต้นฉบับ (Forward translation) จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย¹⁵

ที่มิววิจัยซึ่งเป็นคนไทย สื่อสารภาษาไทยเป็นชีวิตประจำวัน มีความเข้าใจวัฒนธรรมไทย มีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ¹² และมีความเชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้แปลเครื่องมือจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ (E1) เป็นฉบับภาษาไทย (T1.1) โดยภาพรวมพบว่า คำถามส่วนใหญ่สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้ง่าย แต่บางข้อคำถามเป็นประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเลือกใช้คำให้เหมาะสม และตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความเท่าเทียมด้านความหมาย (Semantic equivalence) ของเครื่องมือวิจัยฉบับภาษาไทย (T1.1) และเครื่องมือวิจัยฉบับต้นฉบับ (E1) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Review of the translated version by reviewer)¹⁵ ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 2 ท่าน ซึ่งเป็นคนไทย สื่อสารภาษาไทยเป็นชีวิตประจำวัน มีความเข้าใจวัฒนธรรมไทย มีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความเชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ไม่ใช่ที่มิววิจัย และไม่ได้เป็นผู้แปลแบบประเมินจากต้นฉบับ (E1) เป็นแบบประเมินฉบับภาษาไทย (T1.1)¹² ได้แก่ อาจารย์พยาบาล ผู้เคยศึกษาอยู่ในประเทศออสเตรเลียมาไม่น้อยกว่า 4 ปีและมีความเชี่ยวชาญทางด้านการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เคยศึกษาอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่น้อยกว่า 4 ปีและมีความเชี่ยวชาญทางด้านการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 2 ท่าน ได้ให้คะแนนความทัดเทียมความหมาย แบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับภาษาไทย (T1.1) เป็นค่ามาตรฐาน 1-7 คะแนน โดย ข้อคำถามของแบบประเมินต้นฉบับและแบบประเมินฉบับภาษาไทยด้านความหมายมีความเท่าเทียมกันมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน และ ข้อคำถามของแบบประเมินต้นฉบับและแบบประเมินฉบับภาษาไทยด้านความหมายไม่มีความเท่าเทียมกัน มีค่าเท่ากับ 7 คะแนน เกณฑ์แปลผลคะแนน หากคะแนนเอนไปทางค่าน้อย หมายความว่า เป็นคำถามที่เหมือนกัน หากค่าเฉลี่ยของคะแนนความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย มีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 4 คะแนน แสดงว่า ข้อคำถามนั้นมีความหมายเหมือนกัน หากค่าเฉลี่ยของคะแนนความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย มีค่ามากกว่า 4 คะแนน แสดงว่า ข้อคำถามนั้นมีความ

ความหมายต่างกัน¹² และที่มิววิจัยควรพิจารณาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และหากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่างกันผู้วิจัยจะนำข้อแนะนำนั้นไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านจนกระทั่งได้ข้อสรุป และนำข้อคำถามที่ได้จากข้อสรุปนั้นมาผ่านขั้นตอนตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 2 อีกครั้ง จนกระทั่งได้ฉบับภาษาไทยที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (T1.2)

ขั้นตอนที่ 3 การแปลย้อนกลับ (Blind back translation) เป็นการแปลเครื่องมือฉบับภาษาไทย (T1.2) ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแปลกลับเป็นฉบับภาษาอังกฤษ (E2)¹⁵ โดยที่มิววิจัยนำแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับภาษาไทย (T1.2) ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 (ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ) มาแปลย้อนกลับเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับภาษาอังกฤษ (E2) โดยสถาบันภาษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งคุณสมบัติของผู้แปลย้อนกลับ ต้องสามารถใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ไม่เคยเห็นเครื่องมือวิจัยชุดต้นฉบับ (E1) มาก่อนและไม่ใช้บุคคลเดียวกันกับผู้แปลในขั้นตอนที่ 1 และ 2¹²

ขั้นตอนที่ 4 การเปรียบเทียบเครื่องมือวิจัยชุดต้นฉบับ (E1) กับเครื่องมือวิจัยที่แปลย้อนกลับ (E2) (Comparison of the original version and the back-translated version)¹⁵ ที่มิววิจัยนำแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ชุดที่แปลย้อนกลับ (E2) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิอีก 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลผู้เคยศึกษาอยู่ในประเทศออสเตรเลียมาไม่น้อยกว่า 4 ปีและมีความเชี่ยวชาญทางด้านการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำนวน 1 ท่าน พยาบาลชาวเวียดนามที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษและมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน และพยาบาลชาวอังกฤษ เป็นเจ้าของภาษาและมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้ให้คะแนนความทัดเทียมความหมาย แบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ต้นฉบับ (E1) และฉบับแปลย้อนกลับ (E2) เป็นค่ามาตรฐาน 1-7 คะแนน โดย ข้อคำถามของแบบประเมินต้นฉบับ (E1) และแบบประเมินฉบับแปลย้อนกลับ (E2) มีความเท่าเทียมกันมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน และ ข้อคำถามของแบบประเมินต้นฉบับ (E1) และแบบประเมินฉบับแปลย้อนกลับ (E2) ด้านความหมายไม่มีความเท่าเทียมกัน (7 คะแนน)

เกณฑ์แปลผลคะแนน หากคะแนนเอนไปทางค่าน้อย หมายความว่า เป็นคำถามที่เหมือนกัน หากค่าเฉลี่ยของคะแนนความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย มีค่าเท่ากับ หรือน้อยกว่า 4 คะแนน แสดงว่า ข้อคำถามนั้นมีความหมายเหมือนกัน หากค่าเฉลี่ยของคะแนนความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย มีค่ามากกว่า 4 คะแนน แสดงว่า ข้อคำถามนั้นมีความหมายต่างกัน¹² ไม่เหมาะที่จะนำไปเป็นแบบประเมินที่พร้อมจะนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้ และทีมวิจัยพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และหากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่างกันผู้วิจัยจะนำข้อแนะนำนั้นไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านจนกระทั่งได้ของสรุป และนำข้อคำถามที่ได้จากข้อสรุปนั้นและนำข้อคำถามนั้นมาผ่านขั้นตอนตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึง ขั้นตอนี่ 4 อีกครั้ง

ขั้นการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมิน การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมินฉบับภาษาไทยที่ผ่านการประเมินความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย (T2) ในบริบทที่แตกต่างกันแบบประเมินที่ได้รับการแปล อาจจะมีค่าความเที่ยง (Reliability) ที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรมีการทดสอบความเที่ยงอีกครั้ง¹² โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ กลุ่มสามีที่มีอายุระหว่าง 20-60 ปี ทำงานนอกบ้านวันละ 6-8 ชั่วโมง มีภรรยาคลอดบุตรที่โรงพยาบาล มีบุตรอายุระหว่าง 1 วัน-6 เดือน ที่ไม่มีข้อจำกัดการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อ่านและเขียนภาษาไทยได้ และสมัครใจให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมงานวิจัย Srisatidnarakul¹⁶ ซึ่งเป็นนักวิชาการทางด้านสถิติและการพยาบาล ได้เสนอว่า จำนวนที่ต่ำที่สุดของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการทดสอบความเที่ยงคือ 30 คน เพราะฉะนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยจึงเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างสามีคนไทย จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบประเมินข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา รายได้ การนับถือศาสนา ประวัติการเคยมีบุตร ประสบการณ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของสามี ซึ่งพัฒนาโดยทีมวิจัย และแบบประเมินความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี ฉบับภาษาไทย (T2) ที่ผ่านการตรวจสอบความเท่าเทียมด้านความหมายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังได้รับการพิจารณาและรับรองโครงการจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในปีที่ 40 ฉบับที่ 1 : มกราคม - มีนาคม 2565

มนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และโรงพยาบาลขอนแก่น ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วยสูติกรรม 1 โรงพยาบาลขอนแก่น และหัวหน้าหอผู้ป่วย 2 ก โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามในอาสาสมัครที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนด และยินยอมเข้าร่วมการศึกษา โดยผู้วิจัย เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล สิทธิของผู้เข้าร่วมโครงการ และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย ก่อนที่จะตัดสินใจเข้าร่วมการศึกษาด้วยการลงนามในแบบยินยอมอาสาสมัคร หลังจากนั้นกลุ่มตัวอย่างจะได้ตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยด้วยตนเองจำนวน 4 ชุด ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30-45 นาที และส่งกลับให้ผู้วิจัย การศึกษานี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน-ตุลาคม 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคลใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคด้วยโปรแกรม SPSS statistics v.27

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ No. HE631345 วันที่ 17 กันยายน 2563 และ โรงพยาบาลขอนแก่น KEMOU63021 วันที่ 22 กันยายน 2563

ผลการวิจัย ผลการศึกษาในขั้นการพัฒนาแบบประเมิน ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย อยู่ช่วงระหว่าง 1-2 คะแนน แปลผลได้ว่า แบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับต้นฉบับ (E1) และฉบับแปลเป็นภาษาไทย (T1.1) มีความหมายเหมือนกัน มีบางข้อคำถามที่มีการปรับคำเพื่อให้สื่อความหมายได้ง่ายและตรงมากขึ้นดังแสดงตัวอย่างในตารางที่ 1 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองท่านมาพิจารณาร่วมกันพิจารณาเพื่อเปรียบเทียบกันในประเด็นความชัดเจนของข้อคำถามและปรับให้เหมาะสมจนได้แบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ที่แปลเป็นฉบับภาษาไทย (T1.2)

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการเปรียบเทียบการตรวจสอบแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับต้นฉบับ (E1) และฉบับแปลภาษาไทยหลังผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (T1.2)

ข้อคำถาม	ต้นฉบับ (E1)	ฉบับแปลภาษาไทย (T1.1)	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเท่าเทียม ด้านความหมาย จากผู้เชี่ยวชาญ	ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ฉบับแปลภาษาไทยหลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (T1.2)
แบบประเมินระดับความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวเพียง 6 เดือนของสามี						
2	How soon after delivery should the child be put on the breast?	ระยะเวลานานเท่าไรที่ควรเอาทารกเข้าเต้าหลังจาก ทารกทารกคลอด	2	คุณคิดว่าควรจะเอาทารกเข้าเต้าเร็วที่สุดเมื่อใดหลังจาก ทารกคลอด	คุณคิดว่าควรจะเอาทารกแรกคลอดเข้าเต้านมแม่เร็วที่สุดเมื่อไหร่	คุณคิดว่าควรจะเอาทารกแรกคลอดเข้าเต้านมแม่เร็วที่สุดเมื่อไหร่
9	What should mothers do to have more milk to breastfeed their child?	อะไรที่มารดาควรทำเพื่อให้มีปริมาณน้ำนมมากขึ้น สำหรับให้ทารกกิน	1.5	มารดาควรทำอะไรเพื่อให้มีปริมาณน้ำนมมากขึ้น สำหรับให้ทารก	มารดาควรทำอะไรเพื่อให้มีปริมาณน้ำนมเพียงพอ สำหรับให้ทารก	มารดาควรทำอะไรเพื่อให้มีปริมาณน้ำนมมากขึ้นสำหรับให้ทารก
แบบสอบถามทัศนคติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี						
4	Giving complementary food for the child before 6 months will make the child stronger	การให้อาหารผสมสำหรับทารกก่อน 6 เดือน จะทำให้ทารกแข็งแรงมากขึ้น	1.5	การให้อาหารเสริมสำหรับทารกก่อน 6 เดือน จะทำให้ทารกแข็งแรงมากขึ้น	การให้อาหารเสริมสำหรับทารก/เด็กก่อนอายุ 6 เดือน จะทำให้ทารกสุขภาพแข็งแรง	การให้อาหารเสริมสำหรับทารกก่อนอายุ 6 เดือน จะทำให้เด็กสุขภาพแข็งแรง
7	If I am breastfeeding, but DO NOT give my infant water until s/he completes 6 months, my infant will be thirsty and hot.	ถ้าฉันเป็นคนให้นมทารก แล้วฉันไม่ให้ทารกของฉันกินน้ำจนกระทั่ง 6 เดือน ทารกของฉันจะรู้สึกกระหายน้ำและรู้สึกร้อน	1.5	ถ้าฉันเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แต่ฉันไม่ให้ลูกของฉันกินน้ำจนกระทั่ง 6 เดือน ลูกของฉันจะรู้สึกหิวและรู้สึกร้อน	หากให้ลูกกินนมแม่เพียงอย่างเดียวในระยะ 6 เดือนแรก โดยไม่ให้กินน้ำเลย ลูกจะรู้สึกกระหายน้ำและร้อน	ถ้าฉันเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แต่ฉันไม่ให้ลูกของฉันกินน้ำจนกระทั่ง 6 เดือน ลูกของฉันจะรู้สึกหิวและรู้สึกร้อน
9	A mother who returns to work when her infant is 4 months old will have to use mainly formula to feed her infant.	มารดาที่หมดเวลาลาคลอดเมื่อทารกอายุ 3 เดือน ทารกจะได้รับนมผสมเป็นอาหารหลัก	1	มารดาหลังจากลาคลอดบุตรแล้วและกลับไปทำงานตามปกติ เมื่อทารกอายุครบ 3 เดือนจะเลี้ยงลูกด้วยนมผสมเป็นอาหารหลัก	แม่ที่ทำงานนอกบ้าน เมื่อครบกำหนดลาคลอด 3 เดือน อาจจะให้ลูกกินนมผสมเป็นอาหารหลัก	หลังจากมารดาลาคลอดครบกำหนด 3 เดือน ทารกจะได้รับนมผสมเป็นอาหารหลัก
แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี						
16	Physically help with breastfeeding related activities (e.g., check the baby's latch or position)	แสดงออกทางกายถึงการพยายามให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เช่น ช่วยตรวจสอบการเอาทารกเข้าเต้า หรือช่วยจัดท่า	2	การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผมแสดงถึงการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เช่น ช่วยเอาทารกเข้าเต้าหรือช่วยจัดท่าทารก	ช่วยเหลือภรรยาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เช่น ดูแลให้ลูกอมหัวนมจนมีดลานนม ช่วยจัดทำอุ้มลูกกินนมให้ถูกต้อง	การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผมแสดงถึงการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เช่น ช่วยเอาทารกเข้าเต้าหรือช่วยจัดท่าทารก

ผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 3 และ ขั้นตอนที่ 4 พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนเฉลี่ยความเท่าเทียมกันทางด้านความหมายของแบบประเมินต้นฉบับ (E1) และฉบับแปลย้อนกลับ (E2) อยู่ช่วงระหว่าง 1-2 คะแนน แปลผลได้ว่า แบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับ

ต้นฉบับ (E1) และ ฉบับแปลย้อนกลับ (E2) มีความหมายเหมือนกัน มีบางข้อคำถามที่มีข้อแนะนำจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิให้ปรับเพื่อให้สื่อความหมายได้ง่ายและตรงมากขึ้น ดังแสดงตัวอย่างในตารางที่ 2 ทางผู้วิจัยและทีมงานได้นำกลับมาพิจารณาแปลใหม่ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึง ขั้นตอนที่ 4

อีกครั้งจนค่าคะแนนเฉลี่ยความเท่าเทียมกันทางด้าน
ความหมายของแบบประเมินต้นฉบับ (E1) และฉบับแปล
ย้อนกลับ (E2) มีค่าน้อยกว่า หรือเท่ากับ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิ
ทั้งสามท่านมีความคิดเห็นตรงกันและปรับเปลี่ยนแบบ
ประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ เป็นฉบับภาษาไทย
(T2)

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการเปรียบเทียบแบบประเมินต้นฉบับ (E1) และฉบับแปลย้อนกลับ (E2)

ข้อ คำถาม	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเท่าเทียม ด้านความหมาย จากผู้เชี่ยวชาญ	ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ	ต้นฉบับ (E1)	ฉบับแปลย้อนกลับ (E2)	ฉบับแปลภาษาไทย หลังจากผ่านผู้ทรง คุณวุฒิ (T1.2)	ฉบับท้ายสุด (T2)
แบบประเมินระดับความรู้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี						
1	1.33	1) Are good and complete nutrition the same	Good nutrition	Complete nutrition consumption	การได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน	การได้รับสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย
8	2	1) ควรปรับ "On demand" ตามเด็กต้องการ ไม่ใช่ แม่ต้องการ เพราะคำถาม Focus ที่เด็ก ตั้ง นั้น Demand คือความต้องการของเด็ก 2) On demand (E1) and depends on the mother (E2) have different meaning.	On demand	Depends on the mother	ขึ้นกับความต้องการของมารดา	ขึ้นกับความต้องการของทารก
แบบสอบถามทัศนคติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี						
4	1.33	1) Are strong and healthy the same thing?	Giving complementary food for the child before 6 months will make the child stronger	Supplementary food before the age of 6 months will make the baby healthy.	การให้อาหารเสริมสำหรับเด็กก่อนอายุครบ 6 เดือน จะทำให้เด็กสุขภาพแข็งแรง	การให้อาหารเสริมสำหรับเด็กก่อนอายุครบ 6 เดือน จะทำให้ทารกแข็งแรงมากขึ้น
11	2	1) "Share" ไม่เท่ากับ "Help", "แบ่งเบาภาระงานบ้าน" ไม่เท่ากับ "ช่วยงานบ้าน" 2) Share is equal but help might not be	The husband should share housework with the wife to give more time for the wife to breast-feed	A husband should help his wife with housework after childbirth so that she has more time to feed the baby.	คุณควรช่วยภรรยาทำงานบ้านเพื่อให้ภรรยามีเวลามากขึ้นในการให้นมทารก	คุณควรแบ่งเบาภาระการทำงานบ้านและให้เวลาภรรยาในการให้นมทารก
แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนของสามี						
6	1.33	1) Give up and take a break is a bit different	Give something up in order to make breastfeeding easier (e.g., be willing to set aside hobbies or preferred activities, take time off work)	I took a break from certain activities, such as hobbies or favorite activities, or I took leave from work to support my wife in breastfeeding.	คุณจัดสรรบางสิ่ง เช่น งานอดิเรก กิจกรรมที่ชอบ หรือ ลาหยุด เพื่อช่วยภรรยาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	คุณเลิกทำกิจกรรมบางกิจกรรมเพื่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ง่ายขึ้น เช่น งานอดิเรก กิจกรรมที่ชอบ หรือลาหยุด เป็นต้น
22	2	1) Pay attention is not the same as I care about her needs. Caring doesn't mean then actually pay attention.	Pay attention to how much and how your partner wants you to participate in breastfeeding	I cared about the needs of my wife when she wanted me to participate in breastfeeding, irrespective of the amount or type of involvement that she requested.	คุณเอาใจใส่ภรรยาถึงความต้องการให้คุณมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากน้อยขนาดไหนและอย่างไร	คุณสนใจภรรยาถึงความต้องการอยากให้คุณมีส่วนร่วมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากน้อยขนาดไหนและอย่างไร

ผลการศึกษาในขั้นการตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 30 คน ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50, 15 คน) ของกลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ช่วงระหว่าง 30-39 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 30, 9 คน) มีรายได้อยู่ที่ช่วง 10,001-20,000 บาท ต่อเดือน (ร้อยละ 43.33, 13 คน) กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 63.33, 19 คน) เคยมีบุตร และมีประสบการณ์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ร้อยละ 66.67, 20 คน) กลุ่มตัวอย่างใช้ระยะเวลาในการตอบแบบประเมินประมาณ 20-30 นาที การหาค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในพบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับภาษาไทย (T2) เท่ากับ เท่ากับ .815, .882 และ .939 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

การศึกษานี้เป็นการแปลและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับภาษาไทย (T2) โดยแบบประเมินได้ผ่านกระบวนการแปลตามขั้นตอนอย่างรัดกุม เกร็งครัด และเป็นมาตรฐาน ได้แก่ การแปลย้อนกลับ (Back translation)¹² การตรวจสอบความทัดเทียมความหมาย (Semantic equivalence) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่สามารถใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดีรวมทั้งเข้าใจในบริบทวัฒนธรรมของคนไทย เมื่อนำเครื่องมือชุดต้นฉบับ (E1) กับชุดที่แปลย้อนกลับ (T2) มาพิจารณาและใช้ในบริบทของวัฒนธรรมไทย แม้ว่าผลการศึกษา พบว่า แบบประเมินจะมีค่าความเที่ยงกันทางด้านความหมายที่ยอมรับได้ (น้อยกว่า 4 คะแนน) แต่ทางคณะผู้วิจัยยังนำเสนอแนะมาปรับเปลี่ยนข้อความในแบบประเมินและนำกลับไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านอีกครั้งจนได้ข้อสรุปที่ได้รับการยอมรับจากผู้ทรงทุกท่าน¹⁷ สำหรับขั้นตอนการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับภาษาไทยนั้น คณะผู้วิจัย ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงกับการใช้แบบประเมินมากที่สุด เพื่อให้แบบประเมินสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ของประเทศไทยได้ พบว่า แบบประเมินฉบับภาษาไทย (T2) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าเท่ากับ .815, .882 และ .939 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์ดีและยอมรับได้¹⁶ ซึ่งมีค่าสูงกว่าต้นฉบับในประเทศเวียดนาม¹¹ สาเหตุที่ค่าความเที่ยงของฉบับภาษา

อังกฤษและฉบับภาษาไทยมีความแตกต่างกันอาจจะเกิดจากการกระบวนการแปลที่รัดกุม โดยเฉพาะการตรวจสอบความเท่าเทียมกันทางด้านความหมายทำให้ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะใช้ ซึ่งถือได้ว่า การที่เครื่องมือนี้ได้รับการแปลโดยใช้ขั้นตอนในการแปลแบบย้อนกลับ (back translation) ในการแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและได้รับการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือความตรงทางด้านภาษา ถือว่าเป็นจุดแข็งของการศึกษาในครั้งนี้ อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัด เช่น มีการใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 30 คน ซึ่งในการศึกษาครั้งหน้าควรใช้กลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น

ดังนั้น จากข้อมูลการศึกษาสรุปได้ว่า แบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ฉบับภาษาไทย (T2) มีความเที่ยงและความตรงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้และสามารถนำไปใช้ประเมินเพื่อความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนสำหรับสามที่มีอายุระหว่าง 18-60 ปีและภรรยาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวในประเทศไทยได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการแปลเครื่องมือโดยวัดความเท่าเทียมกันทางด้านความหมาย และความเที่ยง เพื่อให้เครื่องมือมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นอาจมีการวัดความเท่าเทียมทางด้านอื่น ๆ เช่น ความเท่าเทียมกันด้านเกณฑ์ (Criterion equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านค่าหน่วยวัด (Calibration equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านไวยากรณ์ (Grammatical equivalence) เป็นต้น และเครื่องมือนี้เหมาะกับการประเมินความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนสำหรับสามที่มีอายุระหว่าง 18-60 ปีและภรรยาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวในประเทศไทยได้เท่านั้น

กิตติกรรมประกาศ

ทีมวิจัยขอขอบพระคุณ Dr. Tran Huu Bich จาก Hanoi school of public health ประเทศเวียดนามที่อนุญาตให้แปลแบบประเมิน FBKQ, FBAQ, และ FBIQ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบแบบประเมินฉบับแปลภาษาไทยและให้ข้อเสนอแนะที่ดีและคุณพ่อทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

References

1. World Health Organization. Exclusive breastfeeding [Internet]. 2017 [cited 2019 Nov 28]. Available from: http://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/newborn/nutrition/breastfeeding/en/
2. World Health Organization. Infant exclusively breastfeeding for the first six months of life (%) [Internet]. 2021 [cited 2021 Oct 8]. Available from: [https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/infants-exclusively-breast-fed-for-the-first-six-months-of-life-\(-\)](https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/infants-exclusively-breast-fed-for-the-first-six-months-of-life-(-))
3. Thailand UNICEF. Breastfeeding in COVID pandemic period. [Internet]. 2022 [cited 2022 Mar 15]. Available from: <https://www.unicef.org/thailand/th/>
4. Apartsakun P. Value of breastfeeding in Thai mothers: Nursing roles. *Journal of The Royal Thai Army Nurses* 2018; 19(Supp): 53-61.
5. Jama A, Gebreyesus H, Wubayehu T, Gebregyorgis T, Teweldemedhin M, Berhe T, et al. Exclusive breastfeeding for the first six months of life and its associated factors among children age 6-24 months in Burao district, Somaliland. *Int Breastfeed J* 2020; 15(1): 1-8.
6. Merida Y, Ernawati D, Mufdlilah. Husband support on working mothers in giving exclusive breastfeeding. *Adv Heal Sci Res* 2020; 24: 206-10.
7. Thepha T, Marais D, Bell J, Muangpin S. Perceptions of northeast Thai breastfeeding mothers regarding facilitators and barriers to six-month exclusive breastfeeding: Focus group discussions. *Int Breastfeed J* 2018; 13(1): 1-10.
8. Ouyang YQ, Nasrin L. Father's knowledge, attitude and support to mother's exclusive breastfeeding practices in Bangladesh: A multi-group structural equations model analysis. *Healthc* 2021; 9(3): 1-23.
9. Kaewjanta N RS. Working-age northeastern Thai males' perception of causes of depression. *Thai J Nurs Counc* 2020; 35(4): 18-34 .
10. Wang R, Yang Y, Chen R, Kan H, Wu J, Wang K, et al. Knowledge, attitudes, and practices (KAP) of the relationship between air pollution and children's respiratory health in Shanghai, China. *Int J Environ Res Public Health* 2015; 12(2): 1834-48.
11. Bich T. Changes in paternal knowledge, attitudes and practice in supporting the first 6 months' exclusive breastfeeding: results of a community-based intervention applied social cognitive theory. *J Heal Dev Stud.* 2017; 1(2):19-28.
12. Srisatisnarakul B. The translation process of research instrument and quality appraisal. *J Res Curric Dev.* 2014; 4(2):49-61.
13. Phongphanngam S, Lach HW. Cross-cultural instrument translation and adaptation: challenges and strategies. *Pacific Rim Int J Nurs Res* 2019; 23(2): 170-80.
14. Maneesriwongul W, Dixon JK. Instrument translation process: A methods review. *J Adv Nurs* 2004; 48(2): 175-86.
15. Sawadpanit N, Teansawad S. Translation process of research instrument (cross-cultural case): Technic and concerned points. *Thai J Nurs Counc* 2011; 26(1): 19-27 .
16. Srisatidnarakul B. Development and validity of research instrument psychometric properties. Bangkok: Faculty of Nursing, Chulalongkorn university; 2012.
17. Sawasdiapanich N, Tiansawad S. Instrument translation for cross-cultural research: Technique and issues to be considered. *Thai J Nurs Counc* 2011; 26(1): 19-28.